

"כי בן יסד המלך" שזה חנוף גדלתו, ושאר משיחות פגון: ריקיין משיחין, (עמוס ה) "וראשית שמנים ימשחו", לשון ארמית בהן פלשון עברית.

ל וית אהרן וית בנוהי תרבי ותקדש יתהון לשמשא קדמי: (ב) ואת אהרן ואת בניו תמשח וקדשת אתם לכהן לי:

לא ועם בני ישראל תמלל למימר משח רבות קודשא יהי דין קדמי לדריכון: (לא) ואל בני ישראל תדבר לאמר שמן משחת קדש יהיה זה לי לדרתיכם:

רש"י לדרתיכם • (הריות יא) מכאן למדו רבותינו לומר שכלו קים לעתיד לבא. זה • בגימטריא תריסר לוגין הוו.

לב על פסא דאנשא לא יתנסף ובדמותה לא תעבדון פנתה קודשא הוא קודשא יהי לבון: (לב) על בשר אדם לא ייסף ובמתכנתו לא תעשו פמהו קדש הוא קדש יהיה לכם:

רש"י לא ייסף • בשני יודיין לשון לא יפעל, כמו (דברים ה) 'למען ייטב לך'. על בשר אדם לא ייסף • מן השמן הזה עצמו. ובמתכנתו לא תעשו פמהו • (כריתות ה) בסכום סממניו, לא תעשו אחר פמהו במשקל סממניו הללו, לפי מדת הין שמן, אבל אם פחת או רבה סממניו לפי מדת הין שמן - מותר, ואף העשוי במתכנתו של זה, אין הסף ממנו חיב, אלא הרוקחו. ובמתכנתו • לשון חשבון, כמו (לעיל ה): "מתכנת הלבנים", וכן "במתכנתה" של קטרות.

רש"י כפשוטו - מהדורת לשם

הסממנים. אבל אם הוסיף סממן או הקטיר, אינו בכלל האיסור, ואף במתכנתו לא אסרה תורה אלא שלא תעשו אחר פמהו - כלומר, כשהוא דומה לו גם במשקל סממניו הללו, לפי יחס מדת הין שמן - באשר לכל הין שמן יהיו סממנים במשקל המפורש בפרשה [והוא הדין כשהכפיל את מדת הסממנים ורקחם בשני הין שמן, שהיחס ביניהם שונה], אבל אם פחת או רבה סממניו לפי מדת הין שמן, מותר. ומוסיף רש"י: ואף העשוי במתכנתו ובמשקלו של זה, אין הסף ממנו חיב, אלא הרוקחו, לפי שאיסור הסיכה לא נאמר אלא על השמן העשוי למשחת הקודש, שהרי עדיין לא הופיר למעלה את העושה במתכנתו (גרי"א): ובמתכנתו. לשון סכום חשבון הוא, כמו 'מתכנת הלבנים' (לעיל ה, ח) [דברי פרעה אל בני ישראל, שלא יפזיתו מסכום חשבון הלבנים הקצוב להם לעשות בכל יום], וכן יש לפרש את האמור להלן, שלא יעשו 'במתכנתה' של קטורת (פסוק לו), שהוא לשון סכום חשבון: תורה לג

מקצתו, לפי שתיבת זה - בגימטריא תריסר (שנים עשר), לרמוז ששמן המשחה שנים עשר לוגין הוו (היו) לדורותיכם, שנשאר פולו לדורות, ולא נגרע ממנו אפילו מקצתו (גרי"א): תורה לב (לב) לא ייסף. תיבת 'יסף' נכתבת בשני יודיין לפי שהוא לשון לא יפעל' [לשון עתיד של בנין 'נפעל'], דבר שתעשה בו פעולה על ידי אחרים], כלומר השמן לא יהיה ניסוף, ונוסף בו יו"ד בתחילתו להורות על העתיד, ובמנו שמצינו בשכר מצות כיבוד אב ואם: 'למען ייטב לך' (דברים ה, ט) [נעשה לך טוב]: על בשר אדם לא ייסף. איסור סיכה האמורה כאן הוא דווקא מן השמן הזה עצמו, שעשאו משה למשיחת וקידוש המשכן וכליו, אבל העושה שמן אחר כדוגמתו, אף על פי שיעקר עשייתו באיסור (כדלהלן), אין הסיכה בו אסורה: ובמתכנתו לא תעשו פמהו. שני חלקים יש באיסור זה: שלא יעשה 'במתכנתו', כלומר בסכום סממניו [באותו הרכב של מספר מיני

אלא כל משמעות המשחה היא הקדשתם והעלאתם לגדולה, פי בן יסד המלך (מלכו של עולם, הקב"ה) שזה יהיה חנוף (התחלת) גדולתו, ולכן אין תרגומו בלשון 'משיחה' אלא בלשון 'גדולה'. ואולם בשאר משיחות, כשתכלית הענין היא המשיחה עצמה, כגון ריקיין משיחין שפשבעת ימי המילואים, שנאמר בהם 'ריקיין מצות משחים בשמן' (לעיל ט, ב), וכן 'וראשית שמנים ימשחו' (עמוס ה, א) [נבואת תוכחה על עשרת השבטים המתענגים וסכים עצמם במיטב השמנים], אין תרגומם בלשון ריבוי וגדולה, אלא לשון ארמית בהן פלשון עברית, ותרגומם: 'דמשיחין במשח', וריש משחין טבי מתמשחין' (באמ"ח): תורה ל (לא) לדורותיכם. מתוך שנאמר 'יהיה זה... לדורותיכם', משמע ששמן זה ממש, יעמוד ויתקיים לדורותיכם; מכאן למדו רבותינו (הריות יא) לומר ששמן המשחה שעשה משה נשאר פולו קים לעתיד לבא, והיו מושחים ממנו ולא נחסר ממנו כלום. והרי לך רמז לדבר, שכולו התקיים ולא רק